

تمدید چرای دام در مراتع توران تهدیدی بزرگ در فصل زادآوری یوزپلنگ‌ها

گذرا اجباری از جاده انقراض

گره‌بسان جغرافیای ایران را کوتاه می‌کند.

زمان دام‌ها در حالی در فصل زادآوری حیات وحش و طبیعت ادامه یافت که طبق گفته دبیر جمعیت دیده‌بان طبیعت شاهروند به «ایران»، بدون شک بزرگ‌ترین عامل قتل عام و آسیب به یوزپلنگ آسیایی حضور سگ‌های گله در منطقه است؛ سگ‌هایی که به قیمت چرای صدها دام عشایری در آخرین زیستگاه زادآور یوز آسیایی (توران) دندان برای شکار این گونه در حال انقراض تیز کرده‌اند. حال در شرایطی که یوزپلنگ ایرانی با خطر انقراض دست و پنجه نرم کرده و سازمان حفاظت محیط زیست با صرف هزینه‌های میلیاردی در تلاش برای تکثیر این گونه در اسارت است، حضور دام‌ها در مراتع توران ۱۵ روز دیگر تمدید می‌شود. این بدین معناست که سگ‌های گله همراه با دام‌ها، ۱۵ روز بیشتر

در منطقه حضور داشته و بقای یوزها را تهدید بیشتری خواهند کرد. در چنین شرایطی دیگر یوزهای ماده، فضایی امن برای زایمان و بزرگ کردن توله‌های خود نیافته و به ناچار با ترک منطقه، از «جاده انقراض» عبور کرده و تلف خواهند شد؛ شاید هم اتفاقی مشابه آنچه بر سر مادر توران و آذر آمد بار دیگر رخ داده و در نهایت هیچ کس خبردار نشود که چه بلایی سر مادر آنها آمده و دختران توران چرا باید تا آخر عمر در اسارت زندگی کنند؟

تمدید حضور دام‌ها در توران

طبق گفته «احمد رادمان» مدیر پارک ملی توران به «ایران»، در سال جاری شورای عشایری استان سمنان، متشکل از نمایندگان استانداری، منابع طبیعی، محیط زیست، عشایری، دامپزشکی و دامدارها، در راستای حمایت از دامداران و به دلیل این که امسال وضعیت بازندگی

نسبت به سال‌های گذشته بهتر بود، تصمیم گرفتند که زمان خروج دام‌ها را تا ۳۰ فروردین ماه تمدید کنند. این در حالی است که سال گذشته به دلیل خشکسالی، عشایر در همان روزهای نخستین فروردین منطقه را ترک کرده و نیازی تیزی به تمدید دوباره پیدا نکردند.

او می‌گوید: همه ساله بحث تمدید حضور دام‌ها در منطقه جریان داشته و هر بار محیط زیست با آن مخالفت می‌کند. واقعیت این است که ما یک طرف قضیه هستیم و دیگران نظری دیگر دارند. البته مشکل اینجاست که عشایر این بار نیز برای خروج دام‌ها بهانه آورده و به این زودی‌ها از منطقه خارج نخواهند شد. دام‌ها با ماشین جابه‌جا می‌شوند و همین بهانه‌ای را به دست عشایر خواهد داد؛ یکی می‌گوید ماشین نرسیده و آن دیگری می‌گوید که ماشینی تا نیمه اول اردیبهشت ماه پیدا نکرده است.

توران، بلایی مشابه آنچه بر سر مادر

توران، بلایی مشابه آنچه بر سر مادر آورده بار دیگر تکرار خواهد کرد

«سگ گله» بلای جان یوز

رادمان، درباره خروج دام از «ایل راه» نیز می‌گوید: این مربوط به گذشته است و الان دیگر کسی دام‌ها را پیاده جابه‌جا نمی‌کند زیرا مسیر ایل راه اغلب خشک است و علوفه و آب کافی ندارد؛ به همین دلیل دامداران برای جابه‌جایی دام‌ها از ماشین استفاده می‌کنند. از طرفی خوراک دام گران‌تر شده و دامداران تمایل دارند که در ترسالی زمان بیشتری را در منطقه حضور داشته باشند. واقعیت این است که ما یک زیستگاه زادآور یوز در توران داریم که بهتر است هیچ آدمی وارد آن نشود. آیا دامداری با عدم ورود گله‌ها به منطقه لنگ می‌شود؟

مدیر پارک ملی توران، سگ‌های گله را مهم‌ترین عامل آسیب‌زا به یوزها دانسته و تصریح می‌کند: حضور بیشتر دام آسیب‌بیشتری به مراتع زده و منطقه را برای زندگی و زادآوری یوزها ناامن می‌کند. ۱۵ روز حضور بیشتر سگ‌های گله در توران، بلایی مشابه آنچه بر سر مادر توران و آذر آمد را بار دیگر تکرار خواهد کرد؛ البته شنیده‌ها حکایت از این دارد که در پاییز امسال و به هنگام بازگشت دامداران به قشلاق، هیچ سگ گله‌ای دیگر حق ورود به منطقه را نخواهد داشت.

فنس کشی جاده «میامی»

در همین حال «بهرامعلی ظاهری» مدیرکل حفاظت محیط زیست استان سمنان نیز به «ایران» می‌گوید: عشایر باید تا پایان فروردین ماه منطقه را ترک کنند؛ هیچ عذر و بهانه‌ای برای عدم خروج پذیرفته نیست و تحت نظارت ستاد ساماندهی دام‌ها، در صورت عدم خروج، برخورد خواهد شد. او درباره همزمانی حضور عشایر با فصل زایمان یوزها و ایجاد مشکل برای زادآوری و نگهداری از توله‌ها می‌گوید: زمان جفت‌گیری یوزها در طبیعت مشخص نیست اما قاعدتاً از ۱۰ اردیبهشت ماه آغاز خواهد شد. عشایر تا پایان فروردین ماه از منطقه خارج شده و دیگر مشکلی برای یوزها ایجاد نخواهند کرد. طبق گفته این مقام مسئول، هیچ قانونی وجود ندارد تا به دامداران گفته شود که تنها حق ورود یک سگ گله یا ۳ سگ گله را دارند؛ البته هم اکنون دستورالعملی تهیه شده که مطابق آن دامداران حق ورود تنها یک سگ گله را خواهند

داشت؛ شاید هم گفته شود هیچ سگی همراه خود به منطقه وارد نکنند.

فنس کشی به تنهایی زیستگاه را امن نمی‌کند

مدیرکل حفاظت محیط زیست استان سمنان، به فنس‌کشی جاده «میامی» نیز اشاره کرده و تأکید می‌کند: این تصویری اشتباه است که بعد از فنس‌کشی این جاده، تصادفات جاده‌ای کاهش پیدا کرده و یوزهای کمتری تلف خواهند شد. برای رسیدن به این هدف، باید تمامی فعالیت‌ها به صورت همزمان انجام شده و مردم، مستولان و دستگاه‌های مسئول پای شده و سرعت خودروها در منطقه را کاهش دهند. ایمن‌سازی جاده و ایجاد گذرگاه ایمن و روشنایی مسیر تأمین شده و پلیس راه به نصب دوربین‌های کنترل سرعت در مسیر این جاده اقدام کند.

ناامنی در حیات وحش

«امیرحسین ولیان» دبیر جمعیت دیده‌بان طبیعت شاهروند نیز به «ایران» می‌گوید: اگرچه آمار، تلفات یوزها در تصادفات جاده‌ای را نشان می‌دهد، اما حقیقت این است که اگر حضور و فشار سگ‌های گله نبود، چه بسا تردد بین جاده‌ای نیز وجود نداشته و یوزها دیگر مجبور به عبور از جاده مرگ نمی‌شدند!

سؤال اینجاست که چرا باید یوزها در این فصل، توران را ترک کرده و به سمت میاندشت حرکت کنند؟ آیا جز این است که آنها از وجود سگ‌های گله احساس ناامنی کرده‌اند. حدود ۱۵ هزار سگ گله در زیستگاه یوز وجود دارد. آیا این تعداد شانس می‌برای بقای کمتر از ۲۰ فرد یوزپلنگ آسیایی یا زایمانی ایمن باقی می‌گذارد؟ طبق گفته دبیر جمعیت دیده‌بان طبیعت شاهروند، به ازای هر روز اضافه از حضور سگ‌های گله در توران، یک آسیب جدی‌تر نه تنها به یوز بلکه به حیات وحش و دیگر گونه‌ها مانند آهو و جیب‌ر وارد خواهد شد. حضور بیشتر دام‌ها، به ناپودی مراتع منجر شده و روش‌های بهاره را نیز از بین خواهد برد. در نتیجه مراتع سال بعد غنای کافی برای تغذیه دام نداشته و مشکلاتی تازه را به یوزها، حیات‌وحش و دام‌ها و دامداران تحمیل خواهد کرد.

کانال‌های کشاورزی هدایت می‌کند. بعد از آن هم ایستگاه هیدرومتری بند شاخ کنار در تالاب گاوخونی برای اندازه‌گیری ورودی آب به تالاب است. اشرفی زاده می‌افزاید: بعد از بارش‌های مناسب زمستان سال قبل و در اواخر بهمن و اواسط اسفند، با دو بار بار و بسته شدن سد، آب به اراضی کشاورزی شرق اصفهان رسید و در نتیجه بخشی نیز به تالاب جریان پیدا کرد. او میزان ورودی آب به تالاب را حدود ۸ میلیون متر مکعب عنوان می‌کند و می‌گوید: در مقایسه با حقایق تالاب بسیار رقم ناچیزی است. در نتیجه نمی‌توان گفت که حقایق تالاب گاوخونی تأمین شده است.

تأمین آب شرب، برداشت آب از سد‌ها برای مصارف صنعت و کشاورزی و رهاسازی حقایق‌های تالاب‌ها و دریاچه‌ها موضوعی است که همواره محل چالش و چانه‌زنی بوده است. اشرفی‌زاده می‌گوید: طبق قانون، تأمین آب شرب نخستین اولویت در این زمینه است و پس از آن تأمین آب محیط زیستی است.

به همین جهت او می‌گوید: پیگیری‌های زیادی در این زمینه صورت گرفته است و با معاونت حقوقی ریاست جمهوری نیز مکاتباتی انجام داده‌ایم؛ اما متأسفانه آورد سال گذشته‌آبی در رودخانه زاینده‌رود، محیط زیستی نبود. امسال وضعیت مناسب‌تری در این حوضه داریم و پیگیری می‌کنیم که حقایق گاوخونی را به صورت نسبی بتوانیم دریافت کنیم. وقتی آب در رودخانه زاینده‌رود جریان نداشته باشد، باز و بسته بودن سد رودشتین هم اتفاقی برای تالاب رقم نمی‌زند. آب باید در رودخانه جاری باشد که بتواند به تالاب برسد.

با وجود بارش‌های برفی او می‌گوید: برف‌ها در حال آب شدن هستند و در ارزیابی وضعیت سد زاینده‌رود نسبت به سال‌آبی گذشته ۳۵ درصد بهتر است ولی هنوز به نرمال بلندمدت نرسیده است. نیاز آب محیط زیستی بعد از آب شرب است و به حد در حال پیگیری و دریافت حقایق گاوخونی هستیم.

زیست‌بوم

خبر در خبر

ایرنا سرهنگ رضا اکبری، فرمانده یگان حفاظت سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری کشور گفت: ایران تا سال ۲۰۴۰ بر اساس ارزیابی‌های جهانی جزو ۱۹ کشور خشک و بیابانی جهان می‌شود که پیشگیری از آن شدنی است.

سنا رضا بیانی، مدیرکل اداره منابع طبیعی استان تهران با تأکید بر اینکه با وجود بازندگی‌های رخ داده وضعیت آبخوان‌ها و آب‌های زیرزمینی مطلوب نیست، گفت: نمی‌توان تمام مناطق را در یک سطح مورد قیاس قرار داد چراکه برخی مناطق تهران بیابانی و خشک هستند و بعضی دیگر به میزان قابل‌توجهی بازندگی دریافت می‌کنند.

مهر نقی شعبانیان، معاون سازمان جنگل‌ها و مراتع کشور با بیان اینکه برای احیای جنگل چارهای جز کاشت درخت نداریم، گفت: وجود ۱۴.۲ میلیون هکتار جنگل در مقایسه با سطح توسعه‌یافتگی کافی نیست.

تسنیم جمشید محبت‌خانی، فرمانده یگان حفاظت محیط زیست کشور در نامه‌ای خطاب به مدیرکل محیط‌زیست استان‌ها، به انجام اقدامات پیشگیرانه در فصل زادآوری حیات‌وحش و رصد فضای مجازی در خصوص خرید و فروش نوزادان حیات‌وحش تأکید کرد و درباره لزوم رصد و پایش فضای مجازی برای جلوگیری از خرید و فروش آنها نوشت: متأسفانه فروش نوزادان حیات‌وحش به صورت حضوری یا غیرحضوری (توسط پیک، تاکسی اینترنتی، اتوبوس بین‌شهری و باربری‌های شهرستان‌ها و...) صورت می‌گیرد و افراد و باند‌هایی در این بخش فعال شده‌اند.

ایسنا محمد حمیدی، معاون هماهنگی امور عمرانی استاندار سمنان بر لزوم تجهیز محدوده تردد یوزپلنگ آسیایی به دوربین‌های کنترل سرعت و اعمال قانون برای رانندگان متخلف در این محدوده پرتردد تأکید کرد.

ایرنا سید احسان موسوی، فرمانده یگان حفاظت محیط زیست استان بوشهر گفت: ۵۰ مورد از تخلفات زیست‌محیطی، شکار و صید غیرمجاز گونه‌های حیات‌وحش این استان با رصد فضای مجازی کشف شد.

میراث‌پا فرزاد شریفی، مدیرکل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی ایلام از ثبت عرصه حریم اثر ملی، فرهنگی و تاریخی رمرمه واقع در شهرستان مهران خبر داد.

ایرنا محمد عرفانی، معاون محیط طبیعی و تنوع زیستی اداره کل حفاظت محیط زیست خراسان رضوی گفت: بانک ژن حیات‌وحش استان به عنوان بانک ژن شمال‌شرق کشور جزو برترین‌ها در زمینه ایجاد بانک بافت و ژنوم حیات‌وحش و مطابق استانداردهای علمی است که هزار و ۵۰۰ نمونه بیولوژیک دارد.